

Тетяна ПАСІЧИНСЬКА,

orcid.org/0000-0003-3452-7129

старший викладач кафедри народних інструментів

Харківської державної академії культури

(Харків, Україна) Tatyana.acco@gmail.com

ЖИТТЄВИЙ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ТВОРЦЯ «МУЗИКИ ШАМПАНСЬКОГО» ЛОРЕНСА ВЕЛКА

У статті висвітлено життєвий шлях та творчу діяльність видатного американського акордеоніста, диригента, телеімпресаріо, засновника та керівника біг-бендів “Novelty Orchestra”, “America’s Biggest Little Band”, “Hotsy Totsy Boys”, “Honolulu Fruit Orchestra” та творця “The Lawrence Welk Show” Лоренса Велка.

Розглянуто соціокультурні фактори, що обумовили формування світогляду митця. Надано характеристику перших творчих та, пов’язаних з ними, комерційних проєктів Лоренса Велка спочатку як акордеоніста, а згодом як керівника та учасника різних колективів. Висвітлено процес становлення музиканта та винайдення ним власної ніші у сфері «легкої» музики: використання слогану «музика шампанського», його візуалізація за допомогою бульбашкової машини та популяризація, розширення репертуару та створення власних впізнаваних аранжувань.

Окреслено співпрацю митця та його біг-бендів з різними звукозаписуючими студіями, радіо- та телекомпаніями. Описано численні гастрольні турне та проаналізовано причини, одні з яких сприяли творчому зростанню та популярності колективу, а інші призвели до його розпаду.

Окрему увагу приділено «Шоу Лоренса Велка», зокрема історії створення, його концепції, специфіці функціонування та причинам популярності, яка й досі не згасає. Наведено нагороди, яких був удостоєний Лоренс Велк за життя та на знак вишанування пам’яті за значний внесок у розвиток музичної культури.

У висновках підкреслено, що життєвий і творчий шлях Л. Велка є справжнім феноменом американської культури. І що завдяки таланту та винятковим рисам характеру він став видатним американським музикантом та відіграв вагомую роль у розвитку та популяризації «легкої» естрадної музики, «музики шампанського».

Ключові слова: *Лоренс Велк, акордеонне виконавство, біг-бенд, «музика шампанського», шоу Лоренса Велка, «легка» музика.*

Tetiana PASICHYNSKA,

orcid.org/0000-0003-3452-7129

Senior Lecturer at the Department of Folk Instruments

Kharkiv State Academy of Culture

(Kharkiv, Ukraine) Tatyana.acco@gmail.com

LIFE AND CREATIVE PATH OF THE CREATOR OF “CHAMPAGNE MUSIC” LAWRENCE WELK

The article highlights the life path and creative activity of the outstanding American accordionist, conductor, TV impresario, founder and leader of the big bands “Novelty Orchestra”, “America’s Biggest Little Band”, “Hotsy Totsy Boys”, “Honolulu Fruit Orchestra” and the creator of “The Lawrence Welk Show” by Lawrence Welk.

Socio-cultural factors that determined the formation of the artist’s worldview are considered. The description of the first creative and, related to them, commercial projects of Lawrence Welk, first as an accordionist, and later as a leader and member of various collectives, is provided. The process of becoming a musician and inventing his own niche in the field of easy listening music is highlighted: the use of the slogan “Champagne Music”, its visualization with the help of a bubble machine and popularization, expansion of the repertoire and creation of his own recognizable arrangements.

The cooperation of the artist and his big bands with various recording studios, radio and television companies is outlined. Numerous tours are described and reasons are analyzed, some of which contributed to the creative growth and popularity of the group, while others led to its disbandment.

Particular attention is paid to the “Lawrence Welk Show”, in particular, the history of its creation, its concept, the specifics of its operation and the reasons for its popularity, which still does not fade. Listed are the awards that Lawrence Welk received during his lifetime and in memory of his significant contribution to the development of musical culture.

The conclusions emphasize that the life and creative path of L. Welk is a real phenomenon of American culture. And that thanks to his talent and exceptional character traits, he became an outstanding American musician and played an important role in the development and popularization of easy listening music, “Champagne Music”.

Key words: *Lawrence Welk, accordion performance, big band, Champagne Music, The Lawrence Welk Show, easy listening.*

Постановка проблеми. Лоренс Велк – видатний американський акордеоніст, диригент, ведучий, музичний керівник відомих біг-бендів, засновник популярного телешоу “The Lawrence Welk Show” та творець «музики шампанського». Саме його всебічна плідна діяльність сприяла популяризації «легкої» естрадної музики, зокрема й у виконанні на акордеоні. Він став кумиром для мільйонів шанувальників як у США, так і за їх межами, але діяльність та творчий спадок цього митця майже не знайшли висвітлення у вітчизняній дослідній літературі та потребують всебічного вивчення.

Аналіз досліджень. Одним з найінформативніших джерел, що висвітлює різні аспекти творчого життя Лоренса Велка є його автобіографія (Welk L., McGeehan B., 1971). Числені статті в періодичних виданнях США, зокрема Nelson T. (2003), Pereyra D. (2008), Shearer L. (1970), Staff H. (1992), Weil M. (1992), присвячені окремим питанням виконавської діяльності та знаменним життєвим подіям митця. У вітчизняній літературі постать Л. Велка розглядається лише у контексті розвитку американської акордеонної музичної культури в статті Шемет Л. (2022). Відсутність комплексного дослідження феномену особистості Лоренса Велка обумовлює актуальність теми.

Мета статті висвітлити життєвий шлях та творчу діяльність Лоренса Велка. Дослідити його внесок у розвиток та популяризацію «легкої» естрадної музики, зокрема так званої «музики шампанського».

Виклад основного матеріалу. Лоренс Велк пройшов дивовижний життєвий та творчий шлях від сина фермера з десятьма центами у рік на кишенькові витрати та музиканта-самоучки до мультимільонера, магната нерухомості та видатного акордеоніста і легенди телеіндустрії. Уславлений американський музикант та телеімпресаріо був удостоєний багатьох нагород, зокрема “Musical Father of the Years” (1956 р.), нагороди Гораціо Алджера “Rags-to-Riches” (1967), став першим володарем “Theodore Roosevelt Rough Rider Award” (1961 р.) та мав дві зірки на Голлівудській алеї слави. Навіть після смерті його ім’я увійшло до Міжнародної зали слави польки (1994 р), та за версією щотижневика “TV Guide” Л. Велк посів 43 місце у списку 50 найвеличніших телезірок всіх часів (Пасічинська Т., 2023: 142).

Народився Лоренс Велк 11 березня 1903 р. у німецькомовній громаді Страсбурга, Північна Дакота. Він був шостим з восьми дітей Людвіга та Христини (Шван) Велк, римо-католиків, етнічних німців, які емігрували з католицького чорно-

морського німецького села Зельц (сьогодні Лиманоське, поблизу Одеси, Україна) (Lawrence Welk is born, 2009). Всі 400 мешканців громади, як і родина Велків, спілкувалися виключно німецькою мовою, тож вивчати англійську Лоренс почне лише у 21-річному віці та до кінця життя матиме сильний ельзаський акцент. Після еміграції родина Лоренса заснувала власну ферму площею в 500 акрів (приблизно 200 га), на якій всі її члени важко працювали для добробуту родини. Самого Лоренса батько навіть забрав з четвертого класу початкової школи в сусідньому монастирі у монахинь-урсулінок, щоб хлопчик міг працювати на фермі повний робочий день. Відсутність повноцінної освіти в подальшому вплинула на дещо спрощений і навіть наївний погляд на життя Л. Велка.

Любов до музики у Лоренса прокинулася ще в ранньому дитинстві. «Мої перші чисті спогади – це те, як я повз по підлозі нашого дернового фермерського будинку до мого батька, який усміхався і простягав свій акордеон. І я все ще можу пригадати подив і захоплення, які я відчув, коли він дозволив мені натиснути пальцями на клавіші» (Welk L., McGeehan B., 1971). Людвіг Велк, батько Лоренса, інколи грав для родини на старовинному сімейному акордеоні. Він також навчив основам виконавської майстерності сина, який настільки полюбив акордеон, що невдовзі купив поштою власний інструмент і часто грав на ньому. На жаль, дешевий неякісний акордеон швидко зносився, і у віці 17 років Лоренс уклав з батьками угоду: в обмін на позику у 400 доларів США (еквівалент 5843 доларів у 2023 році) для купівлі професійного акордеона, він зобов’язався до 21 року працювати на фермі, а також віддавати родині весь додатковий заробіток. Л. Велк почав грати вальси, польки та інші популярні танці, виступаючи на багатьох сільських заходах: весіллях, «амбарних танцях», світських заходах. Невдовзі він вже виступав для громади з невеликими концертами, що не лише дало змогу заробити достатньо грошей на сплату боргу, а й сприяло розвитку виконавської майстерності та сформувало сценічний образ.

У 1924 році з трьома доларами в кишені, не маючи музичної освіти та навіть не знаючи англійської мови, Лоренс Велк назавжди покинув батьківську ферму, щоб розпочати музичну кар’єру. Невдовзі Лінкольн Болдс почув його виступ на ярмарку та запросив до чиказького оркестру. Велк з радістю приєднався, але й швидко покинув колектив через часті затримки з виплатою гонорару та завдяки новій пропозиції від неперевер-

шеного шоумена Джорджа Т. Келлі. Лоренс став не просто учасником колективу «Незрівняних артистів», він вчився у керівника оркестру мистецтву влаштовувати шоу від промоушена до виступу, відчувати смаки та бажання публіки, а також вивчав англійську мову. Дж. Т. Келлі повернувся до Л. Велка велику увагу колег та публіки, назвавши його «найкращим акордеоністом у світі» (A&E Biography, 1997).

Відчувши впевненість у власних силах Л. Велк покинув «Незрівняних артистів», щоб створити свій перший колектив “Novelty Orchestra”, ще знайомий як “America’s Biggest Little Band”, секстет, в якому кожен з музикантів був мультиінструменталістом. Музиканти часто гастролювали, виконували «легку» розважальну музику, зокрема шоттиси, польки, вальси та власні аранжування популярних мелодій. Невдовзі успіх спіткав їх у Янктоні, Південна Дакота, завдяки участі у щоденному радіошоу популярної радіопрограми WNAX, яке транслювали з 1927 до 1936 рр. Натовпи шанувальників приходили подивитися на виступи колективу в ефірі, бо радіо було новинкою мас-медіа в ті роки і привертало багато уваги. Саме на одному з таких виступів в ефірі Лоренс побачив свою майбутню дружину, студентку-медсестру з сусідньої лікарні, Ферн Реннер.

Для розширення аудиторії Л. Велк організував турне колективу по штатах Середнього Заходу. На одному з таких виступів був восьмирічний Майрон Флорен, який вчився грати на баяні. Під сильним враженням від виконавства Лоренса він зажадав грати саме на акордеоні, а через десятки років став віртуозним акордеоністом, незмінним учасником шоу та помічником Л. Велка. Виснажливі виступи щовечора у нових концертних залах, в яких було так холодно, що грати доводилося у перчатках та куртках, постійні переїзди у нові містечка, ночівлі у автомобілях, а вкупі з цим неплатоспроможність багатьох американців із-за економічної кризи Великої депресії підірвали впевненість колективу у комерційному успіху “Novelty Orchestra”. Його учасники покинули Лоренса, звинувативши у провалі турне, наголошуючи на поганий конферанс, недосконале знання англійської та відсутність перспектив у шоу-бізнесі.

Пригнічений Л. Велк був ладен все покинути та повернутися на батьківську ферму, але знайшов сили почати все з початку, створивши новий біг-бенд “Hotsy Totsy Boys”. Цей колектив виконував танцювальні мелодії та так звану «солодку» музику (біг-бенди, які виконували легкомелодійну музику також називали «солодкими»), щоб

відрізнити їх від більш ритмічних і наполегливих «гарячих» оркестрів Дюка Еллінгтона чи Бенні Гудмена). Біг-бенд багато гастролював, мав успіх у публіки, тож Велк спробував залучити корпоративних спонсорів, що було розповсюдженою практикою того часу. Через глибоку релігійність Л. Велк відхиляв пропозиції рекламувати пиво, алкоголь чи сигарети, тому не зміг знайти спонсора і врешті став їм сам. Він закупив величезні партії жувальної гумки, перейменував оркестр на «Honolulu Fruit Orchestra», а під час виступів проводив конкурси краси «Міс Гонолулу фруктова жуйка», на яких, щоб проголосувати, треба було купити жуйку. Заробітки від продажу жуйки значно перевищили доходи навіть від самих виступів. Тільки менеджери танцювальних залів скаргилися, що підлога та стіни були обліплені гумкою і відмовляли у виступах (Shearer L., 1970: 92). Щоб захиститися від нестабільних заробітків, Л. Велк почав вкладатися в додаткові комерційні підприємства: музичний магазин, готель, ресторан, які невдовзі потерпіли крах, але стали початком його бізнес розвитку.

Нещасний випадок перервав гастрольне турне “Honolulu Fruit Orchestra”: автобус з музикантами злетів у кювет, інструменти було знищено, а багато музикантів було травмовано. Новий виклик долі не «зламав» Л. Велка, але він зробив невелику перерву у гастрольній діяльності та почав виступати зі своїм колективом у «Вільям Пенн готелі» в Пітсбурзі. Саме в цей час Л. Велк почув порівняння «легкого» та «іскристого» виконавства з шампанським, що невдовзі надихнуло його на створення слогану «музика шампанського» та нового іміджу всього колективу. В канун нового 1938 року оркестр Л. Велка дебютував з «музикою шампанського» на італійській терасі готелю. Головна пісня називалася «Бульбашки у вині», співачка – «леді шампанського», а музиканти – творці «музики шампанського». Протягом всього виступу спеціальна «бульбашкова машина», реквізит, що залишився від прем'єри фільму 1920-х років, видувала мильні бульбашки, які кружляли по сцені. Л. Велк описав звучання свого колективу, сказавши: «Ми граємо музику в стилі шампанського, що означає легку та ритмічну. Ми робимо наголос на мелодії; акорди граються майже так, як їх написав композитор. Ми граємо з рівним ритмом, щоб танцюристи могли слідувати за ним.» (Shearer L., 1970: 92). Нові гастрольні турне все більше розширювали аудиторію. Л. Велк, стидуючись свого німецького акценту, ще зрідка говорив і намагався бути на задньому плані, але пропозиція від менеджера у 100 дола-

рів за виступ у якості ведучого навіть змусила його пожартувати «що за ці гроші я не замовкну» (A&E Biography, 1997). Він почав постійно виступати перед камерами як ведучий, але припускався багатьох мовних помилок: представив оркестр як «музику шампуні», потім запропонував «мікроскоп» замість «мікрофону», але публіка обожнювала Лоренса і з прихильністю поставилася до так званих «велкізмів», особливо “Ah-one, ah-two” та “wunnerful, wunnerful”, які назавжди стали частиною американського лексикону (Staff H., 1992).

У період 1938–1940 рр. колектив Л. Велка часто записувався у Нью-Йорку та Чикаго для Vocalion Records. Саме ці численні транскрипційні записи інструментальних композицій стали основним продуктом мовлення радіостанцій того періоду. У 1941 році Л. Велк підписав контракт із Decca Records, потім записувався для Mercury Records та Coral Records.

У 1940-і рр. Л. Велк нарешті вирішив “осісти”, щоб мати змогу більше часу приділяти родині та виступати з регулярними концертами. Вибір зупинився на концертному залі Тріанон (Trianon Ballroom) у Чикаго. Протягом десятиріччя біг-бэнд під керівництвом Л. Велка регулярно збирав кількатисячні натовпи, виступав у найкращих концертних залах, зокрема й у готелі «Рузвельт», Нью-Йорк. У 1944–1945 рр. Л. Велк керував своїм оркестром у десяти “Soundies”, трихвилинних кіномюзиклах, які вважаються першими зразками музичного відео. У 1946 році отримав перше запрошення до концертного залу Арагон (Aragon Ballroom) у Санта-Моніці. У 1949–1951 рр. оркестр виступав у радіопрограмі “The Champagne of Bottled Beer” на ABC.

У 1951 році Л. Велк разом зі своїм оркестром переїхав до Лос-Анджелеса, де оселився в Aragon Ballroom у Pacific Ocean Park. Але він не переставав шукати нових перспектив для розвитку колективу. Ці пошуки увінчалися успіхом у травні 1951 р., коли телестанція KTLA почала транслювати виступ шоу Лоренса Велка з Aragon Ballroom, а кількість телеглядачів була більшою ніж за тижні гастролей. Надзвичайний успіх цих трансляцій спонукав спонсорів шоу Dodge Cars запропонувати шоу на ABC. Лоренс був змушений відстояти свій погляд на власне шоу, бо продюсери вимагали змінити його формат, додавши виступи клоунів та танцюристів.

Зрештою, 2 липня 1955 року відбулася прем'єра «Шоу Лоренса Велка», яке викликало справжній фурор. Хоча критики і назвали шоу «банальним», музику «застарілою», а спроможність оркестру захопити увагу телеглядачів «сумнівною», та

вони не врахували смаки самої чисельної частини телеглядачів у віці «за 65», які були схильні ностальгувати і з захватом сприйняли музику своєї молодості (Welk L., McGeehan B., 1971). Рейтинги зросли, і шоу продовжило виходити щосуботи о 21:00 саме у тому форматі, яким його бачив Л. Велк. Він, як керівник та ведучий, ретельно контролював імідж своєї «музичної родини», а будучи католиком, робив ставку на сімейні цінності: ніколи не заплямував репутацію у жодному скандалі, ввів суворий дрес-код, заборонив носити міні-спідниці та сукні з глибоким декольте, видаляв непристойні тексти з пісень та забороняв пити й палити на роботі.

Спочатку шоу транслювалося у чорно-білому форматі, та вже з 1957 року його почали записувати на відеоплівку, а восени 1965 року воно перейшло в кольоровий режим. Про високу оцінку та визнання мистецького таланту Л. Велка та його біг-бенда свідчить факт запрошення колективу виступати на балу, присвяченому другій інавгурації президента Д. Ейзенхауера у 1957 р.

Щоб зробити слоган «музика шампанського» для «Шоу Лоренса Велка» більш візуальним, було розроблено нову машинку, яка безперервно випускала потоки великих мильних бульбашок через всю естраду протягом шоу. Але музиканти скаржилися на мило, яке налипало на інструменти, і невдовзі машинку переробили під гліцеринові бульбашки, а згодом взагалі почали використовувати лише напочатку та наприкінці шоу. Основу репертуару телешоу склали популярні танцювальні мелодії, шоу-мелодії, музичні стандарти, які поступово збагачувалися більш сучасними композиціями Beatles, Burt Bacharach та Hal David, Everly Brothers та Paul Williams, аранжованими «під старину» у стилі «музики шампанського» (Пасичинська, 2023: 142). Сам Л. Велк лише зрідка виступав у якості акордеоніста, бо в нього бракувало часу на самопідготовку, він взяв на себе функцію ведучого. Головним солістом та асистентом диригента протягом усіх років існування шоу був віртуозний акордеоніст Майрон Флорен, з яким Л. Велк інколи виступ у дуеті (Шемет, 2022: 224).

Шоу Лоренса Велка транслювалося на ABC протягом 16 сезонів і весь час мало високі рейтинги та мільйони прихильників. Воно витримало «контркультурний рух» кінця 60-х рр. і стало одним з останніх нагадувань про еру біг-бэндів. Протягом десятиріч музичні альбоми колективу займали верхівки поп-чартів, зокрема альбом «Калькутта» 1961 р. Але у 1971 р. було прийнято рішення про закриття шоу, бо спонсори

телеканалу були зацікавлені у залученні молодою аудиторією. Завдяки підтримці шанувальників, які надіслали тисячі листів з проханням відновити шоу, було прийнято рішення про синдикацію програми на понад 25 телестанціях. Шоу Л. Велка ще одинадцять років виходило в ефір, значно збільшило кількість глядачів та прихильників, посіло друге місце в світі по довголіттю та загальним малом 1542 вистави.

Остаточно завершити шоу Л. Велк вирішив 25 лютого 1982 року у віці 79 років, але й після цього повтори шоу транслювалися на громадському телебаченні. У 1984–85 рр. Лоренс Велк спродюсував та знявся ще у кількох різдвяних спеціфільмах. Він продовжував щоденно працювати, контролюючи діяльність власної звукозаписуючої студії та великої власної імперії нерухомості.

17 травня 1992 року у віці 89 років Лоренс Велк помер від пневмонії. А вже у 1994 р. на честь вшанування його пам'яті відбулося відкриття

“Champagne Theatre”, де і досі виступають артисти шоу Л. Велка перед вірними шанувальниками, кількість яких з роками не зменшується.

Висновки. Життєвий та творчий шлях Лоренса Велка можна вважати справжнім феноменом. Не маючи музичної освіти, він дістав слави «найкращого акордеоніста світу»; не знаючи англійської мови до 21 року, він став популярним телеведучим шоу, а його «велкізми» увійшли до американського лексикону. Без стартового капіталу та з неповними чотирма класами «за плечима», він побудував мультимільйонну імперію нерухомості. Його телешоу, якому всі критики прогнозували швидкий крах, стало одним з найуспішніших проєктів та отримало прихильність мільйонів телеглядачів. Тож, завдяки величезній працелюбності, любові до акордеону та до музики, таланту та оптимізму Лоренса Велка заслужено вважають видатним американським музикантом та творцем «музики шампанського», який відіграв вагомий роль у розвитку та популяризації «легкої» естрадної музики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пасічинська Т. Творча постать Лоренса Велка у контексті популяризації «легкої» музики. *Культура та інформаційне суспільство XXI ст.*: матеріали міжнар. наук. конф., Ч. 2, 22-23 листопада 2023 р. ХДАК. С. 141–142.
2. Шемет Л. Соціокультурний контекст еволюції акордеонного мистецтва у США. *Актуальні питання гуманітарних наук*: міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобиц, 2022. Вип. 51. С. 220–226.
3. A&E Biography: Lawrence Welk, A Wunnerful, Wunnerful Life, 1997. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=M3TogWPjL94> (Дата звернення: 12.02.2024).
4. Lawrence Welk is born. History.com Editors, 16.11.2009. URL: <https://www.history.com/this-day-in-history/lawrence-welk-is-born> (Дата звернення: 19.02.2024).
5. Nelson T. Floren plans tribute for Welk at Corn Palace. *Argus Leader, newspaper*; 04.05.2003. URL: https://web.archive.org/web/20030504194755/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/nelson2.html
6. Pereyra D. Lawrence Welk's Novelty Orchestra, 2008. <https://web.archive.org/web/20081226024028/http://www.redhotjazz.com/welk.html> (Дата звернення: 12.02.2024).
7. Shearer L. Lawrence Welk: The King of Musical Corn. *Reading Eagle: newspaper*; 15.10.1970. P. 92–93.
8. Staff H. It was a “Wunnerful” life. *Wire Reports: newspaper*; 19.05.1992. URL: https://web.archive.org/web/20030331040913/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/wirereports.html (Дата звернення: 09.11.2023).
9. Weil M. Bandleader Lawrence Welk Dies; TV's “Champagne Music” Conductor. *Washington Post, newspaper*; 19.05.1992. URL: https://web.archive.org/web/20030331042504/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/bandleader.html (Дата звернення: 14.12.2023).
10. Welk L., McGeehan B. Wunnerful, Wunnerful! The Autobiography of Lawrence Welk, 1971. URL: https://web.archive.org/web/20030504195216/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/order/lawrence_welk/welk3.html (Дата звернення: 21.03.2024).

REFERENCES

1. Pasichynska T. (2023). Tvorcha postat Lorensa Velka u konteksti populiaryzatsii “lehkoi” muzyky [The creative personality of Lawrence Welk in the context of promoting “light” music]. *Kultura ta informatsiine suspilstvo XXI st.: materialy mizhnar. nauk. konf.*, 2. KhDAK. 141–142. [in Ukrainian].
2. Shemet L. (2022) Sotsiokulturnyi kontekst evoliutsii akordeonnoho mystetstva u SShA [Sociocultural context of the evolution of accordion art in the United States]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuz. zb. nauk. pr. molodykh vchenykh Drohobyts. derzh. ped. un-tu im. Ivana Franka. Drohobyts*, 51. 220–226. [in Ukrainian].
3. A&E Biography: Lawrence Welk, A Wunnerful, Wunnerful Life. (1997). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=M3TogWPjL94>
4. Lawrence Welk is born. (2009). History.com Editors. URL: <https://www.history.com/this-day-in-history/lawrence-welk-is-born>

5. Nelson T. (2003). Floren plans tribute for Welk at Corn Palace. Argus Leader, newspaper. URL: https://web.archive.org/web/20030504194755/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/nelson2.html
6. Pereyra D. (2008). Lawrence Welk's Novelty Orchestra, 2008 <https://web.archive.org/web/20081226024028/http://www.redhotjazz.com/welk.html>
7. Shearer L. (1970). Lawrence Welk: The King of Musical Corn. Reading Eagle: newspaper. P. 92–93.
8. Staff H. (1992). It was a “Wunnerful” life. Wire Reports: newspaper. URL: https://web.archive.org/web/20030331040913/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/wirereports.html
9. Weil M. (1992). Bandleader Lawrence Welk Dies; TV's “Champagne Music” Conductor. Washington Post, newspaper. URL: https://web.archive.org/web/20030331042504/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/history_culture/lawrence_welk/bandleader.html
10. Welk L., McGeehan B. (1971). Wunnerful, Wunnerful! The Autobiography of Lawrence Welk. URL: https://web.archive.org/web/20030504195216/http://www.lib.ndsu.nodak.edu/grhc/order/lawrence_welk/welk3.html